

Eksponat Miesiąca - Luty 2023 r.

Książka z biblioteki Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Grajewie

W tym roku obchodzimy podwójną rocznicę związaną z Mikołajem Kopernikiem – 19 lutego mija 550 lat od jego urodzin, zaś 21 maja 480 lat od jego śmierci. Dlatego jako eksponat miesiąca lutego proponujemy książkę z pieczęciami Grajewskiego Gimnazjum imienia Mikołaja Kopernika.

Jest to „Pamiętnik Mierosławskiego (1862-1863)” wydany przez Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” w Warszawie w 1924 r. Książka ma 225 mm wysokości, 150 szerokości oraz 17 mm grubości grzbietu. Jest oprawiona w płóciennie-teksturową okładkę w kolorze ciemnozielonym.

Na siedmiu stronach znajdują się pieczętki. Pierwsza z nich odbita jest czerwonym tuszem na stronie tytułowej i stronie 1, jest podłużna i ma wymiary 50 x 26 mm. Jest na niej napis w pięciu rzędach: **PAŃSTW. GIMNAZJUM / Im. M. KOPERNIKA / w Grajewie / BIBLIOTEKA SZKOLNA / № inw.** i wykropkowana linia. Nad kropkami wpisano odręcznie niebieskim tuszem [261/N]. Na analogicznej pieczętce ze str. 1 jest wpisany nr [1020]. Pieczętka ze strony tytułowej ma dwie pierwsze linijki przekreślone odręczną, poziomą linią niebieskim tuszem. Dodatkowo na stronie tytułowej znajduje się odręczny napis czarnym tuszem [N.i.U. 1020] liczba 1020 podkreślona niebieską kredką i przekreślona znakiem X niebieskim długopisem, powyżej napisane odręcznie niebieskim tuszem [261/N].

Druga z pieczętek odbita jest fioletowym tuszem na stronach: tytułowej, 75 i 141. Jest to okrągła pieczęć o śr. 35 mm. W centrum znajduje się wizerunek godła państwowego – ukoronowany orzeł z rozpostartymi skrzydłami. Dookolnie w wydzielonym otoku widnieje napis: **GIMNAZJUM PAŃSTW, Im. M. KOPERNIKA * w GRAJEWIE ***. Pieczęć ta na stronie I również jest przekreślona odręcznym znakiem X wykonanym niebieskim tuszem.

Na stronach 1, 27, 73 i 179 odbita została okrągła, czerwona pieczęć o śr. 41 mm. W jej wnętrzu dookoła po otoku znajduje się napis: **Państw. Gimnazjum Im. M. Kopernika * w Grajewie ***. W centrum podłużny napis w dwóch rzędach: **BIBLIOTEKA / SZKOLNA**.

Eksponat został przekazany do zbiorów ówczesnej Izby Pamięci Ziemi Grajewskiej przez Eugeniusza Rudzińskiego z Kępna w 2008 r.

Gimnazjum (Liceum) im. Mikołaja Kopernika jest najstarszą szkołą średnią w Grajewie. Placówkę założyli doktorowie Antoni i Maria Gajdzińscy w 1919 r. Początkowo było to prywatne koedukacyjne gimnazjum niższe z 3 klasami. Od 1920 r. placówka działała jako publiczna szkoła średnia. W 1924 r. szkoła jako swego patrona wybrała postać Mikołaja Kopernika. Stał się on symbolem opieki, jaką sprawowało gimnazjum nad młodzieżą polską (Mazurami) z ówczesnych terenów Prus Wschodnich oraz symbolizował polskość Warmii i Mazur. Po zakończeniu II wojny światowej do przedwojennych tradycji nawiązało Liceum Ogólnokształcące, które funkcjonuje do dnia dzisiejszego, a jego patronem również jest Mikołaj Kopernik.

Mikołaj Kopernik (1473–1543) był astronomem, ekonomistą, matematykiem, prawnikiem. Bronił Olsztyna przed Krzyżakami w 1521r. Zasłynął ze stworzenia teorii heliocentrycznej, której podstawy zawarł w publikacji „O obrotach sfer niebieskich”. Głosiła ona, że słońce znajduje się w centrum świata, a ziemia krąży wokół niego. Kopernik zaprzeczył w ten sposób teorii geocentrycznej, stworzonej przez Klaudiusza Ptolemeusza.
